

V I Lenin

Den historiska innebörden av den inre partikampen i Ryssland

Det i rubriken nämnda temat behandlas i Trotskij och Martovs artiklar i nr 50 och 51 av Neue Zeit. Martov utlägger mensjevismens åsikter. Trotskij traskar efter i mensjevikernas spår och höljer sig i särdeles klingande fraser. För Martov går den ”ryska erfarenheten” ut på att den ”blanquistiska och anarkistiska okulturen vunnit seger över den marxistiska kulturen” (läs: bolsjevismen över mensjevismen). ”Den ryska socialdemokratin talade alltför ivrigt *ryska*” i motsats till de ”*allmänt europeiska*” taktiska metoderna. Trotskij ”historiefilosofi” är av samma slag. Orsaken till kampen påstås vara de ”marxistiska intellektuellas anpassning till proletariats klassrörelse”. I förgrunden träder ”sektanda, intellektuell individualism, ideologisk fetisch-ism”. ”*Kampen om inflytandet över det politiskt omogna proletariats*” – det påstås vara kärnan i det hela.

I

Den teori, som i bolsjevismens kamp mot mensjevismen ser en kamp om inflytandet över det omogna proletariats, är inte ny. Vi möter den ända sedan 1905 (om inte sedan 1903) i otaliga böcker, broschyrer och artiklar i den *liberala* pressen. Martov och Trotskij serverar de tyska kamraterna marxistiskt färgade *liberala åsikter*.

Självfallet är det ryska proletariats betydligt mindre moget än det västeuropeiska. Men av alla klasser i det ryska samhället är det just proletariats, som under åren 1905-1907 uppvisat den *största* politiska mognaden. Den ryska liberala bourgeoisin, som hos oss uppfört sig lika gement, fegt, dumt och förrädiskt som den tyska år 1848, hatar det ryska proletariats *just därför*, att det år 1905 visade sig vara *tillräckligt politiskt moget* att rycka rörelsens ledning från denna bourgeoisin, att skoningslöst avslöja liberalernas förräderi.

”Det är en ’illusion’ att tro – förklarar Trotskij – att mensjevismen och bolsjevismen skulle ha slagit djupa rötter i proletariats mitt.”

Detta är ett prov på de klingande, men tomma fraser, som vår Trotskij är en sådan mästare i. Det är inte i ”proletariats mitt” utan i den ryska revolutionens *ekonomiska innehåll*, som *rötterna* till meningsskiljaktigheterna mellan mensjevikerna och bolsjevikerna ligger. Martov och Trotskij ignorerar detta innehåll och berövar sig därmed möjligheten att förstå den historiska innebörden av den inre partikampen i Ryssland. Det väsentliga är inte, om de teoretiska formuleringarna av meningsskiljaktigheterna trängt ”djupt” ned i det ena eller andra skiktet av proletariats, utan att de ekonomiska betingelserna för revolutionen 1905 *försatt* proletariats i ett fientligt förhållande till den liberala bourgeoisin – och det inte endast i fråga om förbättringen av arbetarnas levnadsförhållanden, utan också i agrarfrågan, i alla revolutionens politiska frågor o. s. v. Att tala om kampen mellan riktningarna i den ryska revolutionen i det man delar ut etiketterna: ”sektarism”, ”okultur” o. s. v. utan att säga ett ord om proletariats, den liberala bourgeoisins och de demokratiska böndernas grundläggande ekonomiska intressen – det är att sjunka ned till vulgärjournalisternas nivå.

Här ett exempel.

”I hela Västeuropa – skriver Martov – betraktar man bondemassorna som mogna för ett förbund (med proletariats) endast i den mån de gjort bekantskap med de svåra följderna av den kapitalistiska omvälvningen inom lantbruket; i Ryssland däremot utmålade man för sig en bild av hur det numerärt svaga proletariats skulle förena sig med de 100 miljonerna bönder, vilka ännu inte alls eller nästan inte prövat på kapitalismens ’uppfostrande’ verkan och därför ännu inte kommit i den kapitalistiska bourgeoisins skola.”

Det är ingen lapsus av Martov. Det är den centrala punkten *i alla* mensjevismens uppfattningar. Dessa idéer genomsyrar helt den opportunistiska historia om den ryska revolutionen, som utkommer i Ryssland under redaktion av Potresov, Martov och Maslov ("Den sociala rörelsen i Ryssland i början av 1900-talet"). Mensjeviken Maslov uttryckte dessa idéer ännu mera pregnant, då han i de sammanfattande slutorden till detta "verk" säger: "Proletariatets och böndernas diktatur skulle *stå i motsättning* till hela den *ekonomiska utvecklingens förlopp*".

Just här bör man söka rötterna till meningsskiljaktigheterna mellan bolsjevismen och mensjevismen.

Martov förväxlade *kapitalismens* skola med den *kapitalistiska bourgeoisins* skola. (Inom parentes sagt: någon annan bourgeois än den kapitalistiska finns det inte i världen.) Vari består kapitalismens skola? Däri att den rycker ut bönderna från lantlivets idioti, ruskar om dem och *driver dem till kamp*. Vari består den "kapitalistiska bourgeoisins" skola? Däri att den "tyska bourgeoisin av 1848 utan varje betänkande förräder dessa bönder, som är deras naturliga bundsförvanter ... och utan vilka den är maktlös, gentemot adeln." (K. Marx i *Neue Rheinische Zeitung* av den 29 juli 1848). Däri att den ryska liberala bourgeoisin åren 1905-1907 systematiskt och utan uppehåll förrådde bönderna, faktiskt ställde sig på godsägarnas och tsarismens sida mot de kämpande bönderna och direkt placerade hinder i vägen för utvecklingen av böndernas kamp.

Under täckmanteln av "marxistiska" slagord om böndernas "uppfostran" genom kapitalismen försvarar Martovböndernas (*vilka kämpade revolutionärt mot adeln*) "uppfostran" genom liberalerna (*vilka förrådde bönderna åt adeln*).

Detta är just att ersätta marxismen med liberalism. Det är just en med marxistiska fraser förskönad liberalism. Bebels ord i Magdeburg, att det finnes nationalliberaler bland socialdemokraterna, är sanna inte endast i fråga om Tyskland.

Det måste vidare betonas, att de flesta av den ryska liberalismens andliga ledare erhållit sin uppfostran genom den tyska litteraturen och att de speciellt importerar till Ryssland *Brentanos* och *Sombarts* "marxism", som erkänner "kapitalismens skola" men förkastar den revolutionära klasskampens skola. Alla kontrarevolutionära liberaler i Ryssland: Struve, Bulgakov, Frank, Isgojev & Co. stoltserar med dylika "marxistiska" fraser.

Martov jämför Ryssland under epoken av bondeuppror mot feodalismen med "Västeuropa", som för länge sedan gjort rent hus med feodalismen. Det är en fenomenal förvrängning av det historiska perspektivet. Finns det någonstades "i hela Västeuropa" socialist, vilkas program innehåller kravet på att "stödja böndernas revolutionära aktioner ända till *konfiskering av godsägarjorden*"? Nej. "I hela Västeuropa" understödjer socialisterna ingalunda småbönderna i deras kamp för jordinnehav mot storbönderna. Vari består skillnaden? Däri att "i hela Västeuropa" det borgerliga systemet och i synnerhet de borgerliga agrarförhållandena för länge sedan och slutgiltigt utbildat sig, medan i Ryssland just nu pågår en revolution, *som gäller hur* detta borgerliga system skall *utformas*.

Martov kopierar liberalernas utslitna metod att mot en period av revolutionära konflikter på grund av en bestämd fråga alltid ställa upp sådana perioder, där inga revolutionära konflikter längre finnes, då själva frågan för länge sedan är löst.

Mensjevismens tragikomedi består just i att den under revolutionen *var tvungen* att acceptera teser, som är oförenliga med liberalismen. Om vi understödjer "böndernas" kamp för *konfiskering* av godsägarjorden, så erkänner vi att segern är möjlig, att den är ekonomiskt och politiskt fördelaktig för arbetarklassen och för hela folket. Och en seger för de av proletariatet ledda "bönderna" i kampen för godsägarjordens *konfiskering* är just *proletariatets och*

böndernas revolutionära diktatur. (Vi erinrar om Marx' ord 1848 om nödvändigheten av en diktatur i revolutionen och hur Mehring med rätta gjorde sig lustig över dem, som beskyllde Marx för att vilja förverkliga demokratin genom att införa diktatur.)

Alltigenom falsk är den åsikten, att dessa klassers diktatur ”står i motsättning till hela den ekonomiska utvecklingens förlopp”. Det är alldeles tvärtom. *Endast* en sådan diktatur skulle fullständigt sopa bort alla feodalismens rester och trygga den snabbaste utveckling av produktivkrafterna. Och omvänt, liberalernas politik lägger hela saken i händerna på de ryska junkrarna, vilka hundrafalt *fördröjer* den ”ekonomiska utvecklingens förlopp” i Ryssland.

Under åren 1905-1907 framträdde i all sin styrka motsättningarna mellan den liberala bourgeoisin och bönderna. Våren och hösten 1905 och likaså våren 1906 omfattade bondeupproren från *en tredjedel upp till hälften* av alla härad i Centralryssland. Bönderna förstörde närmare 2.000 herrgårdar (tyvärr utgör detta högst en femtondel av det som borde ha förstörts). *Endast* proletariatet stödde utan förbehåll denna revolutionära kamp, visade den på allt sätt vägen, ledde den och förenade den med sina masstrejker. Den liberala bourgeoisin har *aldrig, inte en enda gång* stött den revolutionära kampen, den föredrog att ”lugna” bönderna och ”försona” dem med godsägarna och tsaren. Senare upprepades detsamma i de bägge första dumorna (1906 och 1907) på den parlamentariska arenan. *Hela tiden* bromsade liberalerna böndernas kamp, förrådde dem, och endast *arbetardeputerade* ledde och understödde bönderna *mot liberalerna*. Liberalernas kamp mot bönderna och socialdemokraterna fyller hela den första och andra dumans historia. Bolsjevismens och mensjevismens kamp är *oskiljaktigt* förknippad med denna historia, som kampen om huruvida man skulle understödja liberalerna eller likvidera liberalernas hegemoni över bönderna. Därför är det ett barnsligt naivt upprepande av liberala amsagor att förklara våra sprängningar med de intellektuellas inflytande, med proletariatets omogenhet o. s. v.

Alltigenom felaktigt är också av samma orsak Trotskij's resonemang om att sprängningarna inom den internationella socialdemokratin skulle framkallas av en ”socialt-revolutionär klass' anpassningsprocess till parlamentarismens inskränkta (trånga) betingelser” o. s. v., medan de inom den ryska socialdemokratin skulle framkallas av de intellektuellas anpassning till proletariatet.

”Lika inskränkt (trångt) – skriver Trotskij – som det reella politiska innehållet av denna anpassningsprocess var med hänsyn till det socialistiska slutmålet, lika obändiga var dess former, lika väldig var den ideologiska skugga, som denna process kastade.”

Detta i sanning ”obändiga” frasmakeri är endast liberalismens ”ideologiska skugga”. Såväl Martov som också Trotskij vräker de olika historiska perioderna i en hög, då de jämför Ryssland, som fullbordar sin borgerliga revolution, med Europa, som för länge sedan avslutat dessa revolutioner. I Europa består det reella politiska innehållet i det socialdemokratiska arbetet i att förbereda proletariatet till kamp för makten mot bourgeoisin, som redan innehar det fullständiga herraväldet i staten. I Ryssland är det *ännu endast fråga om att skapa* en modern borgerlig stat, som antingen kommer att likna en junkermonarki (i den händelse tsarismen segrar över demokratin), eller en borgerligt demokratisk bonderepublik (i den händelse demokratin segrar över tsarismen). Men demokratin seger i det nuvarande Ryssland är möjlig endast om bondemassorna kommer att följa det revolutionära proletariatet och inte den förrådiska liberalismen. Denna fråga är historiskt ännu inte avgjord. De borgerliga revolutionerna är ännu inte avslutade i Ryssland, och *inom dessa gränser*, d. v. s. inom gränserna av kampen om den borgerliga regimens *form* i Ryssland är det ”reella politiska innehållet” av den ryska socialdemokratin arbete *mindre* ”begränsat” än i de länder, där ingen kamp för böndernas konfiskering av godsägarjorden försiggår, där de borgerliga revolutionerna för länge sedan är avslutade.

Det är lätt att förstå, varför bourgeoisins klassintressen tvingar liberalerna att intala arbetarna, att deras roll i revolutionen är ”begränsad”, att riktningarnas kamp framkallas av de intellektuella och ej av djupgående ekonomiska motsättningar, att arbetarpartiet ”inte bör vara hegemon i frihetskampen, utan ett klassparti”. Just en sådan formel har på allra senaste tid framförts av likvidatorerna, Golos-männen (Levitskij i Nasja Sarja) och godkänts av liberalerna. Ordet ”klassparti” uppfattar de i Brentanos och Sombarts mening: bekymra er endast om er klass och lägg bort de ”blanquistiska drömmarna” om att leda alla folkets revolutionära element i kampen mot tsarismen och den förrädiska liberalismen.

II

Martovs resonemang om den ryska revolutionen och Trotskijs om den ryska socialdemokratins nuvarande läge innebär en konkret bekräftelse på det oriktiga i deras grundåskådningar.

Vi börjar med bojkotten. Martov kallar bojkotten ”politisk återhållsamhet”, ”anarkisternas och syndikalisternas” metod, varjämte han *endast* talar om året 1906. Trotskij menar, att ”bojkottendensen är genomgående för hela bolsjevismens historia – bojkott mot fackföreningarna, mot riksduman, mot den lokala självförvaltningen o. s. v.”, att den är en ”produkt av sekteristisk fruktan för att uppgå i massorna, den oförsonliga återhållsamhetens radikalism” o. s. v. Vad Trotskij säger om bojkott mot fackföreningarna och den lokala självförvaltningen är en *direkt osanning*. Lika oriktigt är det att bojkottismen är genomgående för hela bolsjevismens historia; bolsjevismen hade fullständigt utformats som riktning våren och sommaren 1905, *innan* bojkottfrågan för första gången uppstod. Bolsjevismen förklarade i *augusti 1906* i fraktionens officiella organ, att de historiska förhållanden, som framkallat nödvändigheten av bojkott, var förbi.

Trotskij förvränger bolsjevismen, ty han har aldrig förmått att tillägna sig någorlunda bestämda åsikter om proletariatets roll i den ryska borgerliga revolutionen.

Men ännu mycket värre är förvrängningen av denna revolutions historia. Om man talar om bojkott, så måste man börja från början och inte från slutet. Den första (och enda) segern i revolutionen uppnåddes genom den massrörelse, som *försiggick under bojkottparollen*.^{*} Att glömma detta är fördelaktigt endast för liberalerna.

Genom lagen av den 19 (6) augusti 1905 upprättades bulyginska duman som en rådgivande institution. Liberalerna, till och med de mest till vänster stående, beslöt att delta i den. Socialdemokraterna beslöt med överväldigande majoritet (mot mensjevikerna) att bojkotta denna дума och kalla massorna till direkt anstorm mot tsarismen, till massstrejk och uppror. Följaktligen var bojkottfrågan inte endast en intern fråga för socialdemokratin. Det var en fråga om *liberalismens kamp mot proletariatet*. Hela den liberala pressen från denna tid visar, att liberalerna fruktade revolutionens utveckling och inriktade alla sina ansträngningar på ”sämforstånd” med tsarismen.

Vilka var de objektiva betingelserna för den omedelbara masskampen? Det bästa svaret härpå ger strejkstatistiken (indelad i ekonomiska och politiska strejker) och bonderörelsen. Vi anför de viktigaste uppgifter, vilka skall tjäna oss som illustration för hela den fortsatta framställningen.

Antalet strejkande (i tusental) under varje kvartal[†]:

^{*} Se artikeln [Bojkotten mot bulyginska duman och upproret](#) – Red.

[†] Här framhäves de särskilt viktiga perioderna: 1905 I – den 22 (9) januari; 1905 IV – revolutionens höjdpunkt i oktober och december; 1906 II – den första duman; 1907 II – den andra duman. Uppgifterna är tagna från den

1905	Tillsammans	Härav ekonomiska strejker	politiska strejker	Procenttalet härad, som omfattats av bonderörelsen 1905
I	810	411	399	14,2 %
II	481	190	291	14,2 %
III	294	143	151	36,9 %
IV	1277	275	1002	36,9 1906
1906				
I	269	73	196	49,2 %
II	479	222	257	49,2 %
III	296	125	171	21,1 %
IV	63	37	26	21,1 % 1907
1907				
I	146	52	94	
II	323	52	271	
III	77	66	11	
IV	193	30	163	

Dessa siffror visar oss, vilken gigantisk energi proletariatet förmår utveckla i revolutionen. Under hela årtiondet före revolutionen uppgick antalet strejkande i Ryssland till endast 431.000, d. v. s. i genomsnitt 43.000 per år, medan totalantalet strejkande år 1905 uppgick till 2.863.000, varvid hela antalet fabriksarbetare uppgick till 1.661.000! En sådan strejkrörelse har världen ännu aldrig skådat. Under tredje kvartalet av 1905, då frågan om bojkott för första gången dök upp, ser vi just övergångspunkten till en ny, mycket starkare våg av strejk- (och därpå också bonde-)rörelsen. Skulle man främja denna revolutionära vågs utveckling och inrikta den på tsarismens störtande, eller skulle man tillåta tsarismen att avleda massornas uppmärksamhet genom komedin med den rådgivande duman? – det var bojkottfrågans *reella historiska innehåll*. Härav kan man bedöma, hur banalt och liberalt-fårskalligt det är att i den ryska revolutionens historia förknippa bojkotten med ”politisk återhållsamhet”, ”sektarism” o. s. v.! Under bojkottparollen, som antagits mot liberalismen, marscherade en rörelse, som ökade antalet deltagande i politiska strejker från 151.000 under tredje kvartalet 1905 till *en miljon* under fjärde kvartalet samma år.

Martov förklarar att ”den viktigaste orsaken” till strejkernas framgång år 1905 var den ”växande oppositionella strömningen *i vida borgerliga kretsar*”.

”Dessa breda borgerliga skikt sträckte sitt inflytande så långt, att de å ena sidan direkt uppviglade arbetarna till politiska strejker” och å andra sidan drev igenom att fabrikanterna ”*utbetalade arbetslönerna för den tid strejken pågått*” (kurs. av Martov).

Denna äckliga lovsång över bourgeoisins ”inflytande” skall vi konfrontera med den torra statistiken. År 1905 slutade strejkerna mycket oftare till arbetarnas fördel än 1907. Här har vi siffrorna för dessa år: 1.438.610 strejkande arbetare framställde ekonomiska krav; 369.304 arbetare vann kampen. 671.590 slutade den med en kompromiss, 397.716 *förlorade* strejken. Så såg bourgeoisins ”inflytande” *i verkligheten* (och inte enligt de liberala sagorna) ut. Martov förvränger fullständigt som en liberal det verkliga förhållandet mellan proletariatet och bourgeoisin. Arbetarna segrade inte (både i ”ekonomin” och i politiken), därför att bourgeoisin någon sällsynt gång betalade ut lönerna för strejkdagarna eller uppträdde

officiella strejkstatistiken, vilken jag håller på att ingående bearbeta i en i förberedelsestadiet befintlig studie över den ryska revolutionens historia.

oppositionellt, utan bourgeoisin fronderade och betalade, *emedan* arbetarna segrade. Det är klasstryckets *styrka*, miljonstrejkernas kraft, bondeoroligheterna och myterierna inom armén som är orsaken, ”*den viktigaste orsaken*”, bästa Martov; bourgeoisins ”sympati” är följden.

”Den 30 (7) oktober – skriver Martov – som öppnade perspektiven till dumaval och skänkte möjlighet att sammankalla möten, bilda arbetarföreningar och att utge socialdemokratiska tidningar, anvisade den riktning i vilken man skulle arbeta.”

Men det fatala var, att ”idén” om möjligheten av en ”utmattningsstrategi” inte föll någon in. Hela rörelsen drevs på ett konstlat sätt till en ”allvarlig och avgörande sammandrabbning”, d. v. s. till decemberstrejken och det drevs på ett konstlat sätt till en ”allvarlig och avgörande ”blodiga decembernederlaget”.

Kautsky kom i dispyt med R. Luxemburg om, huruvida det i Tyskland våren 1910 var rätta ögonblicket att gå över från ”utmattningsstrategin” till ”nedslagningsstrategin”, varvid Kautsky klart och tydligt uttalade, att denna övergång vore *oundviklig* vid den politiska krisens fortsatta utveckling. Martov däremot klamrar sig fast vid Kautskys rockskört och propagerar ”utmattningsstrategi” i förtid, vid tidpunkten för revolutionens högsta tillspetsning. Nej, min bästa Martov, ni upprepar helt enkelt liberala talesätt. Den 30 (17) oktober ”öppnade” inte ”perspektiven” för en fredlig författning – det är en liberal saga – utan *inbördeskriget*. Detta krig förbereddes inte genom partiernas och gruppernas subjektiva vilja, utan genom hela händelseförloppet sedan januari 1905. Oktobermanifestet innebar inte att kampen inställdes, utan att ett jämviktsläge i de stridandes krafter inträtt: tsarismen kunde *inte längre* regera, men revolutionen kunde *ännu inte* störta den. Ur denna situation framgick med objektiv oundviklighet en avgörande kamp. Inbördeskriget var såväl i oktober som i november ett *faktum* (de fredliga ”perspektiven” däremot en liberal lögn); detta krig tog sig uttryck inte endast i pogromer utan också i användande av vapenmakt mot rebellerande truppdelar, mot bönderna i en tredjedel av hela Ryssland, mot gränsområdena. Personer som under sådana omständigheter betraktar det väpnade upproret och masstrejken i december som ”*konstlade*”, kan endast på ett *konstlat* sätt räknas till socialdemokratin. Det *naturliga* partiet för sådana personer är det liberala partiet.

Marx talade 1848 och 1871 om att det förekommer ögonblick i en revolution, då ett uppgivande av positionerna åt fienden utan kamp verkar mera demoraliserande på massorna än ett nederlag i kampen. December 1905 var inte endast ett sådant ögonblick i den ryska revolutionens historia. December var den naturliga och oundvikliga fulländningen av de *mass-sammanstötningar* och *masstrider*, som under loppet av 12 månader vuxit fram på alla håll i landet. Härom vittnar *till och med* den torra statistiken. Antalet strejkande av rent politiska grunder (d. v. s. sådana som inte ställde några ekonomiska krav) utgjorde: i januari 1905 – 123.000; i oktober -- 328.000; i december – 372.000! Och så vill man försöka övertyga oss om att denna ökning var ”konstlad”! Man serverar oss en saga om att en *sådan* ökning av den politiska masskampen *vid sidan av* upproren i armén skulle vara *möjlig* utan att den oundvikligen gick över i väpnat uppror! Nej, detta är inte revolutionshistoria, utan liberalt förtal mot revolutionen.

III

”Just vid denna tid av allmän förbittring bland arbetarmassorna – skriver Martov om oktoberstrejken – uppstår strävan att till ett helt sammansmälta kampen för politisk frihet med den fackliga kampen. Men tvärtemot kamrat Rosa Luxemburgs mening yttrade sig häri rörelsens svaga och inte dess starka sida.”

Försöket att på revolutionär väg införa 8-timmars arbetsdag slutade med nederlag och ”desorganiserade” arbetarna.

”I samma riktning verkade post- och telegraftjänstemännens generalstrejk i november 1905.”

Så skriver Martov historia.

Det är tillräckligt att kasta en blick på den ovan anförda statistiken för att se, hur falsk denna historieskrivning är. Under loppet av *alla* tre revolutionsåren ser vi vid *varje* skärpning av den politiska krisen ett uppsving inte bara i den politiska utan också i den ekonomiska strejkkampen. I denna förbindelse låg inte rörelsens svaghet utan dess *styrka*. Den motsatta åsikten är de liberala borgarnas åsikt, vilka just önskade att arbetarna skulle deltaga i politiken, men *inte* att de breda folkmassorna skulle dras in i revolutionen och i kampen mot bourgeoisin. Just efter den 30 (17) oktober sprängdes slutgiltigt den liberala semstvorörelsen: godsägarna och fabrikanterna bildade ”oktobristernas” öppet kontrarevolutionära parti, som med de brutalaste våldsåtgärder kastade sig över de strejkande (medan ”vänster”-liberalerna, kadetterna, i pressen beskyllde arbetarna för ”vanvett”). Martov, som befinner sig i släptåg efter oktobristerna och kadetterna anser, att arbetarnas ”svaghet” låg i att de just under denna tid bemödade sig att göra den ekonomiska kampen ännu offensivare. Vi däremot anser, att arbetarnas (och ännu mera böndernas) svaghet låg i att de inte tillräckligt beslutsamt, tillräckligt omfattande, tillräckligt snabbt gick över till offensiv ekonomisk och väpnad politisk kamp, vilken *oundvikligen* framgick av händelsernas hela utvecklingsförlopp och alls inte av enskilda grupper eller partiers subjektiva önsknings. Mellan vår uppfattning och Martovs ligger en avgrund, och denna avgrund mellan de ”intellektuellas” uppfattningar återspeglar – tvärtemot Trotskij – endast den avgrund, som mot slutet av 1905 *verkligt* fanns *mellan klasserna*, nämligen mellan det kämpande revolutionära proletariatet och bourgeoisin, som begick förräderi.

Här måste ytterligare tilläggas, att arbetarnas nederlag i strejkkampen är kännetecknande inte endast för slutet av år 1905, vilket Martov speciellt framhäver, utan i ännu högre grad för åren 1906 och 1907. Statistiken visar oss, att fabrikanterna under ett decennium, 1895 – 1904, vann 51,6 procent av strejkerna (enligt antalet strejkande); 1905 vann de 29,4 procent; 1906 35,5 procent; 1907 57,6 procent; 1908 68,8 procent. Betyder då det, att de ekonomiska strejkerna 1906 och 1907 var ”vanvettiga”, ”otidsenliga”, att de utgjorde ”rörelsens svaga sida”? Nej. Det betyder, att nederlaget (såväl i politiken som i ”ekonomin”) var *oundvikligt* såtillvida som den revolutionära masskampens anstorm år 1905 inte var tillräckligt stark; men om proletariatet inte förstått att åtminstone *två gånger* resa sig till *ny* anstorm mot fienden (en *fjärdedels miljon* enbart *politiska* strejkande under andra kvartalet 1906 och likaså 1907), så skulle nederlaget ha blivit *ännu svårare*; statskuppen skulle inte ha ägt rum i juni 1907, utan ett år eller t. o. m. mer än ett år *tidigare*; de ekonomiska erövringarna från 1905 skulle ha frångåtits arbetarna *ännu tidigare*.

Denna betydelse av massornas revolutionära kamp begriper Martov absolut inte. Liksom liberalerna säger han om bojkotten i början av 1906 att ”socialdemokratin för en tid stannade *utanför den politiska kamplinjen*”. Rent teoretiskt sett är en sådan frågeställning om bojkotten 1906 en otrolig förenkling och banalisering av ett mycket komplicerat problem. Hurudan var den *reella* ”kamplinjen” under andra kvartalet 1906, en parlamentarisk eller en utomparlamentarisk? Betrakta statistiken: antalet deltagare i de ”ekonomiska” strejkerna växer från 73.000 till 222.000, i de politiska från 196.000 till 257.000. Procenttalet av de av bonderörelsen omfattade häraderna stiger från 36,9 procent till 49,2 procent. Det är bekant, att också upproren i armén var långt starkare och förekom oftare under andra kvartalet 1906 än under första. Det är likaså bekant, att den första duman var det mest revolutionära parlamentet i världen (i början av 1900-talet) och samtidigt det vanmäktigaste; inte ett enda av dess beslut genomfördes.

Detta är objektiva fakta. Liberalerna och Martov värdesätter dessa fakta så, som om duman skulle ha varit den reella ”kamplinjen”, medan upproren, de politiska strejkerna, bonde- och soldatoroligheterna däremot endast fåfånga förhävanden av ”revolutionära romantiker”. Och den skarpsinniga Trotskij menar att meningsskiljaktigheterna mellan fraktionerna på denna grundval var en ”kamp av intellektuella” för ”inflytandet över det politiskt omogna proletariet”. Vi tror, att de objektiva fakta vittnar om att våren 1906 ett så allvarligt uppsving av en verkligt revolutionär *masskamp* var förhanden, att det socialdemokratiska partiet var förpliktat att erkänna just denna kamp som den viktigaste kampen och uppbjuda alla krafter på att understödja och utveckla den. Vi tror att den egenartade politiska situationen under denna epok – då tsarregeringen av Europa erhöll ett lån på två miljarder i viss mån mot garanti för att duman skulle inkallas, då tsarregeringen i all hast utfärdade lagar mot dumabojkotten – fullständigt rättfärdigade proletarietets försök att rycka inkallandet av Rysslands första parlament ur tsarens händer. Vi anser, att det inte var socialdemokratin, utan liberalerna som ”då stannade utanför den politiska kamplinjen”. De konstitutionella illusioner, på vilkas spridande bland massorna liberalerna byggde hela sin karriär i revolutionen, vederlades allra eftertryckligast genom den första dumans historia.

I de båda första dumorna hade liberalerna (kadetterna) majoriteten och besatte under buller och bång den politiska avantscenen. Men just dessa liberalernas ”segrar” visade åskådligt, att liberalerna hela tiden stannade ”utanför den politiska kamplinjen”, att de var politiska komedianter, som i hög grad demoraliserade massornas demokratiska medvetande. Och om Martov och hans vänner i liberalernas släptåg hänvisade till revolutionens svåra nederlag som en läxa ”hur man inte skall göra det” så svarar vi dem: den enda reella seger, som revolutionen vann, var proletarietets seger, vilket avvisade de liberala rådslagen att gå in i bulyginska duman samt förde bondemassorna med sig till uppror. Detta för det första. För det andra erövrade det ryska proletariet genom sin heroiska kamp under tre år (1905-1907) åt sig och det ryska folket någonting, som andra folk behövt årtionden för att erövrade. Det erövrade arbetarmassornas *frigörelse från* den förrädiska och föraktligt-vanmäktiga liberalismens *inflytande*. Det tillkämpade sig rollen av *hegemon* i kampen för frihet och demokrati som förutsättning för kampen för socialismen. Det erövrade åt alla förtryckta och utsugna klasser i Ryssland *förmåga* att föra revolutionär masskamp, utan vilken ingenstädes i världen ett allvarligt framsteg för mänskligheten uppnåtts.

Dessa erövringar kan ingen reaktion, intet hat, inga skymford och ingen illvilja från liberalernas sida, ingen vacklan, ingen kortsynthet och ingen klenmodighet från de socialistiska opportunisternas sida beröva det ryska proletariet.

IV

Utvecklingen av fraktionerna inom den ryska socialdemokratin efter revolutionen kan inte heller förklaras med ”de intellektuellas anpassning till proletariet” utan med förändringarna i förhållandet mellan klasserna. Revolutionen 1905-1907 skärpte antagonismen mellan bönderna och de liberala bourgeoisin i frågan om formen för den borgerliga ordningen i Ryssland, blottade och aktualiserade denna antagonism. Det politiskt mognade proletariet kunde inte undgå att på det mest energiska sätt deltaga i denna kamp, och återspeglings av dess förhållande till det nya samhällets olika klasser var kampen mellan bolsjevismen och mensjevismen.

De tre åren 1908-1910 kännetecknas av kontrarevolutionens seger, självhärskardömet återupprättande och den tredje duman, svarthundrafolkets och oktobristernas дума. Kampen mellan de borgerliga klasserna om formen för den nya ordningen trädde i bakgrunden. För proletariet sattes den *elementära* uppgiften att hävda sitt eget parti, det proletära partiet på dagordningen – ett parti som är fientligt inställt såväl mot reaktionen som mot den kontra-

revolutionära liberalismen. Denna uppgift är inte lätt, ty just på proletariatet vilar hela bördan av ekonomiska och politiska förföljelser, allt liberalernas hat för att socialdemokratin ryckt ifrån dem ledningen av massorna i revolutionen.

Krisen inom det socialdemokratiska partiet är ytterst svår. Organisationerna är sönderslagna. En mängd gamla ledare (särskilt bland de intellektuella) är häktade. Det har redan uppstått en ny typ av socialdemokratiska arbetare, som tar partiangelägenheterna i sina händer, men de måste övervinna utomordentliga svårigheter. Under sådana förhållanden förlorar det socialdemokratiska partiet många ”medlöpare”. Det är klart, att småborgerliga medlöpare under den borgerliga revolutionen anslutit sig till socialisterna. De avfaller nu från marxismen och från socialdemokratin. Denna process har framträtt i båda fraktionerna: hos bolsjevikerna i form av den ”otsovistiska” strömningen, som dök upp våren 1908, som genast led nederlag på Moskvakonferensen och som, sedan den efter en lång kamp utdömts av fraktionens officiella centrum, i utlandet bildade en *särskild fraktion* – ”Vperjodfraktionen”. Förfallsperiodens säregenhet kom till uttryck däri, att i denna fraktion samlades såväl de ”machister”, som i sin *plattform* upptagit kampen mot marxismen (under skylten av att försvara den ”proletära filosofin”), och ”ultimatisterna”, dessa blyga atsovister, samt olika slags ”socialdemokrater från frihetsdagarna”, vilka hänförda av parollernas ”glans” pluggat in dessa men *inte förstått* marxismens grundsatser.

Bland mensjevikerna fann denna de småborgerliga ”medlöparnas” avfallsprocess sitt uttryck i den likvidatoriska strömningen, vilken nu fullständigt utformats i herr Potresovs tidskrift *Nasja Sarja*, i tidskrifterna *Vosrosjdenije* och *Sjijn* samt i de ”sextons” och i de ”tres” (Mikael, Roman, Jurij) positioner, varvid den i utlandet utkommande tidningen *Golos Sotsialdemokrata* faktiskt tagit plats som betjänt åt de ryska likvidatorerna och som deras diplomatiska beskyddare mot partikamraterna.

Då Trotskij inte förstått den historiskt-ekonomiska betydelsen av detta sönderfall under kontrarevolutionens epok, detta avfall av *icke-socialdemokratiska* element från det socialdemokratiska arbetarpartiet, förtäljer Trotskij de tyska läsarna om båda fraktionernas ”sönderfallande”, om ”partiets sönderfallande”, om ”partiets *upplösning*”.

Detta är inte sant. Och denna osanning är för det första ett uttryck för Trotskijns fullständiga oförmåga att teoretiskt förstå något. Varför plenum betecknade *både* likvidatorsväsendet *och* otsovismen som ”yttringar av det *borgerliga* inflytandet över proletariatet”, har Trotskij absolut inte förstått. Tänk bara efter: är det partiets sönderfallande, dess upplösning, eller är det dess befästade och rensande som kommer till uttryck i att av partiet utdömda strömningar, som återspeglar det *borgerliga* inflytandet på proletariatet, avskiljes från partiet?

För det andra är denna osanning ett praktiskt uttryck för Trotskijfraktionens reklam-”politik”. Att Trotskijns företag är ett försök att skapa en fraktion ser nu envar, sedan Trotskij avlägsnat CK:s representant ur *Pravda*. Samtidigt som Trotskij slår på reklamtrumman för sin fraktion, generar han sig inte att berätta för tyskarna, att ”partiet” faller *sönder*, att *båda* fraktionerna faller *sönder*, medan han, Trotskij, är den som räddar allt. I verkligheten ser vi nu alla – och trotskisternas allra nyaste resolution (i Wienklubbens namn, av den 26 november 1910) visar detta särskilt åskådligt – att Trotskij åtnjuter *förtroende endast* bland likvidatorerna och Vperjod-folket.

Hur pass ogenerat Trotskij härvid uppför sig, då han nedsätter partiet och upphöjer sig själv i tyskarnas ögon, visar t. ex. följande fall: Trotskij skriver att ”arbetarmassorna” i Ryssland betraktar det ”socialdemokratiska partiet som stående *utanför* deras krets” (kurs. av Trotskij) och talar om ”socialdemokrater utan socialdemokrati”.

Skulle då inte hr Potresov och hans vänner trycka Trotskij till sitt hjärta för sådant tal?

Men detta tal vederlägges inte endast av revolutionens *hela* historia, utan till och med av valen till tredje duman i arbetarkurian.

För arbetet i de legala organisationerna – skriver Trotskij – ”visade sig mensjevnikernas och bolsjevnikernas fraktioner på grund av sin tidigare ideologiska och organisatoriska struktur fullständigt odugliga”; ”enskilda grupper av socialdemokrater arbetade, men allt detta försiggick utom fraktionernas ram, utanför deras organisatoriska inflytande”. ”Till och med den viktigaste legala organisationen, där mensjevnikerna har övertaget, arbetar fullständigt utanför den mensjevnikiska fraktionens kontroll.”

Så skriver Trotskij. Men fakta ser annorlunda ut. Allt sedan den socialdemokratiska fraktionen i tredje duman kom till, har den bolsjevnikiska fraktionen hela tiden genom sina av partiets CK befullmäktigade ombud arbetat för att främja, hjälpa, kontrollera och med råd och dåd bistå socialdemokraternas arbete i duman. Detsamma gör redaktionen för partiets centralorgan, som består av representanter för fraktionerna (vilka i januari 1910 upplöste sig som fraktioner).

Då Trotskij utförligt berättar för de tyska kamraterna om ”otsovismens” dumhet och framställer denna strömning som ”utkristalliseringen” av den för hela bolsjevismen utmärkande bojkottismen, för att sedan med ett par ord erinra om att bolsjevismen ”inte låtit sig övermannas” av otsovismen, utan ”bestämt eller rättare sagt obehärskat uppträtt emot den”, så kan den tyska läsaren självfallet inte föreställa sig, vilken raffinerad trolöshet som gömmer sig i en sådan framställning. Trotskijs jesuitiska ”reservation” består i att han lämnat bort en liten, en helt liten ”bagatell”. Han ”glömde” att tala om, att den bolsjevnikiska fraktionen redan våren 1909 på ett officiellt sammanträde av sina representanter avlägsnade otsovisterna, uteslöt dem. Men just denna ”bagatell” är besvärande för Trotskij, som vill tala om bolsjevnikfraktionens (och sedan också partiets) ”sönderfall” men inte om de icke-socialdemokratiska elementens *avfall*!

Martov anser vi för närvarande vara en av likvidationsriktningens ledare, vilken är så mycket farligare, ju ”skickligare” han försvarar likvidatorerna med kvasimarxistiska ord. Men Martov framlägger öppet de åsikter, som satt sin prägel på hela strömningar inom arbetarrörelsen åren 1903-1910. Trotskij däremot representerar endast sina personliga vacklandes och ingenting annat. 1903 var han mensjevik, 1904 lämnade han mensjevismen och återvände 1905 till mensjevnikerna – endast prålade med ultrarevolutionära fraser; 1906 vände han återigen mensjevismen ryggen; i slutet av 1906 förfäktade han valöverenskommelser med kadetterna (d. v. s. han var faktiskt återigen tillsammans med mensjevnikerna), och våren 1907 talade han på partikongressen i London om att skillnaden mellan honom och Rosa Luxemburg ”snarare var en skillnad i individuella schatteringar än i politiska riktningar”. Trotskij gör i dag ett plagiat från den ena fraktionens ideologiska utrustning, i morgon från den andra, och därför förklarar han sig stå över båda fraktionerna. I teorin är Trotskij *inte på någon punkt* ense med likvidatorerna och otsovisterna, men *i praktiken är han på alla punkter* ense med Golos- och Vperjodmännen.

Då Trotskij förklarar för de tyska kamraterna, att han representerar den ”allmänna partitendensen”, så måste jag därför säga, att Trotskij endast representerar sin fraktion och åtnjuter ett visst förtroende *endast* bland otsovisterna och likvidatorerna. Här fakta, som bestyrker mitt påstående. I januari 1910 upprättade vårt partis CK intim kontakt med Trotskijs tidning Pravda, därigenom att den sände en CK-representant till denna tidnings redaktion. I september 1910 publicerade partiets centralorgan ett meddelande om att CK:s representant *brutit* med Trotskij till följd av dennas partifientliga politik. I Köpenhamn avgav Plechanov som representant för de partitrogna mensjevnikerna och delegerad från centralorganets redaktion jämte författaren av dessa rader som representant för bolsjevnikerna samt en polsk

kamrat en bestämd protest mot det sätt, på vilket Trotskij i den tyska pressen framställer våra partiangägenheter.

Må läsaren nu själv bedöma, om Trotskij representerar en ”allmän partitendens” eller en ”allmän partifientlig” tendens inom Rysslands socialdemokrati.

Slutet av 1910